

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru România:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-dată 6 cr. a treia-dată 5 cr., și timbru de 30 cr. în plus.

Redacția și administrația: Strada Popăriei Nr. 13

Se prenumerează și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiuni

Numeri singuratici la 20 bani se vând la librăria G. Cârjeu în Ploiești

Transformări radicale
— în monarchie.

II.

(*) În actuala situație politică a Ungariei este un fapt cert: că ceea ce cred și afirmă stăpânitorii unguri ca imposibil de realizat în chestia naționalităților — este imposibil să nu se realizeze. În condiții politice normale faptul ar părea un paradox; dar condițiile politice ale țării noastre fiind anormale, el este perfect adevărat.

Politica ungurească nu se bazează pe rațiune; este o politică întemeiată pe ficțiuni, profesată cu fanatism nebun, tinzând la scopuri utopice. Din contră, politica naționalităților nemaghiare își vorește din realitate, este profesată cu rațiune, născută spre scopuri naturalicește și istoricește deplin îndreptățite.

Este deci foarte explicabil, că pierirea Ungurii asupra rezolvării chestiei naționalităților se găsească în cel mai isbitor contrast cu realitatea sfârșitului definitiv al luptelor pe care le poartă toate naționalitățile nemaghiare din țară. Credința Ungurilor, că luptele naționalităților subjugate de ei se vor termina cu... „statul maghiar unitar“ constituit de o masă maghiară, în care se vor fi contopit toți nemaghiarii, — este o ficțiune dintre cele mai nenorocite pentru Unguri. Adevărul este, că lupta naționalităților va avea de sfârșit — deservită egală îndreptățire națională a tuturor popoarelor cari locuiesc țara noastră.

Prin urmare, dacă Ungurii spun — cum spun — că nici-o dată nu se va pute introduce în Ungaria federalismul, — adevărat e tocmai contrarul. Adecă: în Ungaria trebuie să se introducă federalismul, întocmai așa ca și în Austria.

Este analogia de situații, care confirmă până la evidentă aserțiunea noastră. În Ungaria ca și în Austria, chestia naționalităților este o chestie de existență, deci chestia politică cea mai importantă și cea mai arzătoare. Ungaria, ca și Austria, este un stat polietic. Într-una ca și în cealaltă, naționalități conștiente de sine își revendică drepturile naționale, combatând o eghemonie dintre cele mai odioase și dintre cele mai monstruoase. Sunt aceleași cauze, cari vor provoca — trebuie să provoace — aceleași efecte. O lege nestrămutată în firea este: cauze egale, efecte egale. Și în contra celor care nu există putere care se poată combate cu succes.

Concedem, că multe sunt momentele cari conferențiază lupta naționalităților din Austria de lupta naționalităților din Ungaria. Antăiu, opresiunea naționalităților austriace se potodeauna în minus față de selbatica opresiune a naționalităților din Ungaria.

Al doilea, heghemonia germană austriacă este în doaga morței, pe când heghemonia maghiară și-a atins culmea barbariei.

Al treilea, naționalitățile din Austria desfășură o luptă mult mai energică decât naționalitățile din Ungaria în revendicarea drepturilor lor naționale.

Dar esențialul rămâne și aceasta ne împoartă acum: Austria și Ungaria sunt frământate de aceeași vitală chestie a naționalităților, căreia i-se poate pune capăt numai prin federalism, dacă e să nu se disoalve monarchia.

Înzădar se bucură atât de demonic Ungurii pentru evenimentele grave din Austria. Înzădar se leagă ei în spece aproape amăgitoare și amețitoare ale unei...apropiate independențe maghiare. Căci un lucru e sigur și pentru acest caz: naționalitățile nemaghiare din Ungaria vor forța, dacă nu se poate altcum, federalizarea ei. Și o luptă a zece milioane de Nemaghiari față de șese milioane de Maghiari va fi cu atât mai lesnicioasă, dacă heghemonia maghiară își va perde uncul

razim: heghemonia germană din Austria, puterea de stat a Austriei...

Dar Ungurii nu vor ajunge până aici. Independența Ungariei kossuthiste este o imposibilitate.

Pot fi Ungurii ori-cât de anteladine și ori-cât de suspirători. Celelalte popoare ale monarchiei sunt destul de credincioase monarchiei și dinastiei habsburgice, pentru a pune frâu poftelor desfrânate ale Ungurilor!

Ear' o Ungarie așa cum este ea astăzi, nu se poate imagina ca putând exista alături cu o Austrie federalistă. Nu se poate!

Federalizarea Austriei însemnează moartea dominației maghiare și în același timp federalizarea Ungariei.

Se poate chiar, că federalizarea se se institue deodată pentru întreaga monarchie, dacă cercurile conducătoare din Viena se vor convinge, cât de salutară ar fi pentru monarchie o asemenea transformare generală a tuturor teritoriilor sale.

De sine înțeles, federalizarea Ungariei depinde în prima linie dela lupta naționalităților nemaghiare. Vor urma ele exemplelor strălucite ale conștilor de suferință din Austria, — succesul ideii de a federaliza Ungaria nu mai poate fi pus la îndoială.

Și este supremația din Austria luptă eroică a naționalităților din Austria se îndemne la aceeași luptă naționalitățile din Ungaria.

Noi Românii, prin morala noastră numerică, intelectuală și morală suntem în Ungaria aceea ce sunt Cehii în Austria: campioni luptei de naționalitate. În consecință, noi mai mult decât ori-căreia dintre naționalități aliate cu noi — ni-se impune să inaugurăm o combatere dintre cele mai înverșunate a dominației maghiare. Pe lângă forțele noastre, mai avem noi un sprigin însușitor în redeşeptarea fraților bucovineni, cari se reorganizează și ei în vederea transformărilor radicale ce se anunță pentru monarchie.

Dacă pentru Unguri evenimentele din Austria constituie un memento înfricoșat, pentru noi ele sunt un bogat izvor de înțelepciune politică.

Trebuie să înțelegem în sfârșit, și mai ales să validăm doctrina: că drepturile nu se cerșesc, ci se pretind.

Popoarele, că dispune de soartea lor, numai atunci pot așezuna de ivirea lor, când se știu impune!

Și dacă ținem să fim ascultați și să ni-se iee în seamă revendicațiunile, trebuie să impunem cercurilor conducătoare ale monarchiei. Să impunem, după-cum impun Cehii și celelalte naționalități din Austria.

Este o datorie supremă o imperioasă pentru noi, să organizăm o luptă intransigentă în contra dominației maghiare și să încheșăm o alianță efectivă — nu numai platonice — a naționalităților nemaghiare. Numai așa vom spulbera minciuna „Ungariei tari și unitare“, numai așa vom impune la timpul dat transformarea radicală a țării, pe care noi avem s'o dictăm, ear' nu s'o acceptăm după-cum ni-se va oferi...

Selbăticia ne mai pomenită a regimului de opresiune maghiar n'are consistența unui argument de natură a ne face imposibili în fața atentatelor ce ni-se fac pe fiecare zi de către străpânitorii învecinați în vecinicia puterii lor.

Dimpotrivă, e o lege a firei: că înverșunarea apărării crește în măsură furiei atacului.

N'are să ne pună pe gânduri nici îndrăzneala îngâmfată cu care Ungurii ne spun, că Ungaria nici-o dată nu se va federaliza.

Ci să ne aducem aminte de vorba înțeleaptă a poporului: „De ce te temi, nu scapi!“ Și se știu minte, că Ungurii se tem rău de federalism!

Sibiu, 4 August n

Din Bucovina. Patria, aduce știri, că d-nii Nicu baron Mustatza și Eugen baron Styrcea și-au dat demisiile din dirigența partidului național român din Bucovina.

După cazul cu »wir sind deutsch erzogen!« — nu mai e nimic de mirat.

Din Maramureș. O știre îmbucurătoare ni-se comunică din Maramureș. Eată ce scrie corespondentul nostru: Sighet, 1 Aug. n.

»Convictul «Asociațiunii» din Maramureș nu s'a închis! În adunarea ținută la 1-a Aug. n. după o sfârșită mai lungă îndepărtare a ajuns la convingere, că închiderea convictului pe 3 ani este egal cu: a perde convictul pentru totdeauna. Ce se ține de datorie și spese în genere au rezolvat cauza așa, că s'au făcut colecte prin întreg Maramureșul, între Români. Ear' ce privește convictul, stipendiile le-au redus la 5 stipendii de jumătate (în loc de 6 stip. redugi). Va mai lua 5 plătitori înțregi și pentru 4 preparanții dela prep. de stat locală vor da grațuit cartir.

Rușii și Carmen Sylva. A. Să Imperială, marele duce Constantin Constantinovici a predat M. S. Regelui Carol, în Moscova, diploma, numind pe M. Să Regina Carmen Sylva membru al Academiei de științe din Petersburg.

Ear' o diplomă, care întuneacă cu deservire o diplomă, edată de cavaghiosul Herczegh Mihály în numele universității din Budapesta.

Federalismul — se anunță!

În privința federalismului, care credem, că este unicul sistem politic menit a restabili pacea durabilă între popoarele monarchiei habsburgice, zărele maghiare joacă rolul paserilor, cari prevestesc corăbierilor de pe mare apropierea — pericolului. »Pericol« zicem, în înțelesul, ce zărele maghiare obișnuiesc a da federalismului. Un pericol pentru eghemonia maghiară, un pericol pentru stăpânirea coruptei minorității, care neexploatează țara, un pericol pentru clica judeo-maghiară, care deține puterea în acest moment.

Dar acest »pericol« este singurul mântuitor al corăbiei, care este aruncată cu atâta furie de valurile agitate ale oceanului...

Acest »pericol« este necesar ca și furtuna cu fulgere și trăsnete, care vine câte-o zi de vară, și mai răsturnând câteceva curăță aerul de mișmănele infecte și redă condițiunile unei atmosfere sănătoase, prielnice dezvoltării normale, firești...

Acest pericol se anunță! Paserile coboară îl prevestesc, chiar fără voia lor.

Am vorbit ieri de un articol al lui »Pester Lloyd«. După ce constată noua apariție din presa opozițională, că sprîginește pe Bánffy, guvernamentalul german din Budapesta se îndreaptă cu un ton de imputare către Nemții din Austria, pentru-că n'au primit să pertracteze cu contele Thun. Cam obscuro, cam într'adins încrecat și obdus, guvernamentalul scrie:

»Și în definitiv, dacă ar fi adevărat — ceea ce noi n'avem trebuință de a cerceta — dar se afirmă cu tărie din partea vorbitorilor nemți, cumă adecă proiectele fundamentale de atâtea ori amintite sunt nediscutabile chiar și din motivul, că se bazează pe federalismul de limbă, și în consecință ar introduce și federalismul de stat și politic, — oare nu e verosimil, că acest proiect ar fi efluxul unui sistem federalistic, intenționat, bine întărit, care ar fi fost să se realizeze prin intermedierea legii de limbă și acum, după-ce s'a zădărnicit această încercare, se va stabili direct și cu o singură trăsătură?

Din acest lung și întortochiat perod se reșimțim măcar atât:

»E verosimil că există un proiect de sistem federalistic, bine întărit, care ear' se va introduce pe rînd, treptat dar nu s'a putut, și de aceea e cel pu-

țin verosimil că se va introduce de-a dreptul print' o singură trăsătură.

Astfel înțeleg să vorbească organul guvernului maghiar dacă ar vor să vorbească respectat. — »P. Lloyd« continuă apoi:

Cu aceste nu vom să criticăm nici-decum ținuta Nemților față de aceste proiecte fundamentale: vom numai să arătăm cât e absurd când se vorbește despre »amenințări goale« și se ignorează serioșitatea decisivă a situațiunii...

Într'adevăr toate semnele arată că se plănuiește un nou experiment de constituție, bine înțeles, cu o nuanță federalistică bine pronunțată. Se înțelege, nu putem ști, dacă e plănuită reînțoacerea sistemului de alegere indirectă, adecă alegere în reichsrath prin intermedierea dietelor provinciale, sau la altă formă federalistică cu totul nouă. Dar ori în ce formă și fond s'ar desvolta principiul federalistic, noi nu ne putem totuși reneșă părerea noastră, după-cum n'am făcut-o nici mai înainte, și — abstrăgînd deo-cădată cu totul dela considerațiile mai deoparte ungurești — noi credem că încercarea e aproape fără prospect de reușită...

Cu altă ocaziune am desvolto-o aceasta pe deplin, și acum n'avem decât să repetăm: federalismul se va prăbuși la simplele oștrăuțuri ale Nemților. Dietele provinciale ale țării germane, dacă nu toate, cele mai multe se vor opune cu deservire, și dacă nu s'ar pute produce o reprezentanță centrală decât prin mijlocirea dietelor provinciale, atunci reprezentanța centrală peste tot nu s'ar pute alege, căci majoritatea dietelor provinciale germane ar respinge alegerea și un parlament central austriac fără Nemți, sau numai cu ceva fragmente de ale Nemților, ni-se pare totuși imposibil.

După-ce expune, că în cas de nu ar pute susține federalismul, ar trebui să urmeze cu fatalitate absolutismul, ceea-ce ar fi și mai rău pentru Austria, — »P. L.« se îndreaptă către Maghiari, și îi conștură să se concentreze. Între altele scrie:

Înainte de toate se cumpănim efectele, ce le-ar pute produce chaosul buletic din Austria asupra împrejurărilor ungurești. Ele ating vătămător nu numai raporturile noastre economice cu Austria; ce se ține de aceasta, rezolvarea lor va cauza neplăceri, nu însă greutăți de neînviș; un experiment federalistic înșe ar pune la o grea încercare consistența stărilor noastre etnografice și politice, și o încercare absolutistică ar pune problema de drept de stat de nou la tapet, și la tot cazul ar atinge nemijlocit formele actualei ordine de drept public.

Acest semnificativ articol se sfârșește, cum am spus, cu un apel către toate partidele maghiare, să se constituie într'un singur grup de apărare în contra rezelor urmări ale unui debăcle austriac.

REVISTA PRESEI.

Budapesti Hirlap publică un articol dela corespondentul său din S.-Petersburg, în care scrie între altele:

»Când principala Bulgarei a vizitat Petersburgul, abia vro-o cățiva proprietari au ținut să-și decoreze casele cu stindarde bulgărești, și ceai întregă press le preamărea pe Ferdinand, de pe un amic sincer al Rusiei, societatea totuși a rămas indiferentă și vorbea despre comedia bulgară. Preza din incidentul vizitei lui Carol nu a scris primii rîcolii (? Red. »Trib.«), nici a primit îndrumare spre așa ceva, dar în societatea noastră totuși s'a născut ideea, că aceste zile de sărbătoare au o însemnătate oare-careva; și o oare-care căldură își reamintesc prietenia de armă româno-rusească dela Plevna și aceasta e cauza, că străzile principale s'unt împodobite cu foarte multe stindarde românești. Aproape așa se pare, ca și-când Rusia ar căuta prietenia României, numai căt nu o poate spune aceasta pe față, pentru-că Rusia e putere mare ambițioasă, care nu se poate pleca înaintea împărățiilor și regatelor mici. Inșuși Tarul în persoană și-a primit la gară oaspeții, și-a înșurțat în palatul din Peterhof, unde a fost fucartirat la timpul său și împăratul Wilhelm II. Marii principii se întrecuș în amabilități. Cu toate acestea situație române nesigură.

În restul corespondenței se zice, că Rusia ar lega bucuros o convențiune comercială cu România, așteaptă numai ca România să facă primul pas spre aceasta.

1848.

Cronica anului.

București, 2 August.

Suleiman Pașa înainte de a veni el și-a trimis în capitală pe secretarul său cu o epistolă adresată metropolitului, pofind dela el să vorbească în favoarea Turcilor. Guvernul a dat ordinațiune, ca P. S. Sa să nu meargă singur la trimisul turcesc. Pe când a sosit metropolitul împreună cu D. Eliade la palatul său, deja toate străzile și curtea palatului era plină de popor, care a hotărât pe azi la 4 ore o adunare pe »Câmpul libertății« căci s'a adevărat, că 3000 soldați turcești au trecut averiți, românească contra tractatelor. Numai metropolitul a putut face liniște între popor, arătându-i că înalta Poartă și-a trecut armata pe pământ românesc cu voia de a federa constituția în contra reacționarilor. Epistola lui Suleiman adresată boierilor s'a retrimis din motiv, că n'a fost adresată poporului, care a făcut constituțiunea. Secretarul lui Suleiman a fost consteținduit cu stăruie din România. Guvernul contra trecerii Turcilor în România a înșinat protest.

(Gaz. de Trans.)

Galați, 3 August.

De câteva zile se întămplă aici arestări noue. Boierul Bogdan din Iași a fost transportat la Macin. Din Valahia a sosit frații Caroi, d-nii Popescu și alți boieri, cari țin conferențe cu D. Kotzebu.

(»România«.)

Galați, 3 August.

Moldova trebuie să contribuie zilnic pentru trebuințele armatei rusești 1000 de galbini. Fânul și cerealele li-se iau locuitorilor fără plată. Produsele li-se e permis să le vîndă. Tinerii și boierii, împărțiți în nenumărate fracțiuni, nu desvoltoă nici o activitate.

Uzdin, 3 August.

În 1 August s'a întămplat o lovire între Sârbi și Unguri la St.-Toma. Dintr' Unguri au fost omorîți gr. Fr. Zichy, G. Varga, G. Voder și alți frunțași. Ungurii au omorît pe unul dintre capii Sârbilor. În 2 August Sârbii s'au aruncat asupra comunei Neisina; de unde garda națională momentan a tulit-o la fugă. Satul a devenit pradă flacărilor. Uzdinul a fost aprins în două rînduri. Sârbii s'unt foarte mînioși, că mai mult, dintre ai lor căzuți în robia Ungurilor fură spânzurați; deci și ei iau represalii barbare. Taie chiar și femeile și copiii Ungurilor. Armata ungurească crește din zi ce merge dar și Sârbii se înarmează, cu o nepomenită iuteală așa, că aproape nu este sat locuit de Sârbi, care se nu-și fi trimis cătănele sale.

(Közöny.)

St.-Petersburg, 3 August.

Jurnalul oficios rusec arată că trecerea Rușilor în principatele danubiane s'a făcut cu scopul de a face liniște în ele și în conșteleger de Poarta. Jurnalul oficios în publică și o depeșă care a fost adresată din partea Țării tuturor curților europene. În depeșă aceasta se zice, că Rusia a ajutorat totdeauna pe Turci, deci și acum, când ei s'unt periclități în Basarabia, în cele două vetre de revoluțiune (București și Iași?) trebuie să-i apărăm, »căci nici noi, nici Turcia nu vom suferi, ca în locul celor două principate să se ridice un stat nou, care ar fi mai neputincios decât să se poată susține de sine și așa ar cădea sau în anarhie sau în mâna unei alte puteri«. Deci turcește rusești, care au intrat pe pământ românesc cu învoiala Porței numai atunci se vor retrage, când Turcia va arăta destulă garanție pentru restabilirea păcii din cele două principate. Depeșea se mai provoacă și la dreptul Rusiei de a interveni în țările danubiene. Curțile s'unt asigurate, că armata rusească va lua pozițiune numai de apărare.

(Gaz. de Trans.)

București, 3 August.

Adjutantul lui Suleiman Pașa, Pinguhiu, a sosit aici și a cetit notabilităților orașului, întrunite în sala adunării, o scrisoare adresată boierilor și căpetenilor țării, care conșține între altele următoarele:

Un oare-care număr de indivizi, dându-și numele de Valahi, s'au arătat deodată în acest principat și după-ace au câștigat militația țerei și au răsturnat ocarămuirea, s'au folosit de împrejurări pentru a impune Domnului sub numele pe așezăminte nouă, niște condiții cari l-au silit a-și părăsi reședința. Apoi zice; că aceste acte nu se pot împăca cu drepturile de suzeranitate ale înaltei Porți și de aceea guvernul provisor, format în chip nelegiuit în principat, trebuie să fie îndată desfăcut; și conform regulamentului organic o singură persoană, în însușire de locotenent, trebuie să fie numită în postul rămas vacant prin retragerea principelui Bibescu; că tot ce s'a făcut în mod arbitrar, sub numele de nouă așezăminte, este privit ca nul și fără ființă; că numai după-ace se va fi adus astfel țeara în starea de mai înainte, se vor lua în considerare plângerile întemeiate ale Românilor. În cas contrar, amenință că va intra în interiorul țerei cu puterea armată, pentru a executa ordinea Sultanului. (Xenopol).

Bistrița, 4 August.

Țărani neîndreptățiți de veacuri prin deregătorile proprietății mai adineaori s'au încercat să recupereze pădurile, cari oarecândva erau comunale. (Aceasta s'a întâmplat în mai multe sate). Dar boierii au adus câțane, și i-au pedepsit cu bota. Așa la Șicul-mare au venit vre-o 60 soldați conduși de oficialii proprietarilor. Înzădar a protestat țărănimea în contra intrării lor neavând poruncă dela împăratul că au intrat. Sătenii au fugit în păduri, dar fură prinși și readuși și la porunca oficialilor fură pedepsiți unii cu 10—50 bețe, alții fură legați și duși la Bistrița, unde este prinoare comitatensă. — *Domniștea așezăminte, că dista a sters bătaia cu bețe.* (Din «Elienor».)

București, 4 August.

Asupra liniei de purtare ce trebuia ținută față cu intervenirea armată a Turcilor, făcută în Muntenia prin trimiterea lui Soliman Pașa, se produce divergență de păreri între capii revoluțiunii. În urma acestor neînțelegeri guvernul provisor a demisionat și prin ultima proclamație a invitat pe popor să aleagă un alt guvern, care va purta numele de locotenentă domnească, și va fi recunoscut oficial de curtea suzerană. Poporul adunat pe *Câmpul Libertății* a ales prin aclamație, sub numele de locotenentă domnească, aceleași persoane, cari compuneau guvernul provisor. După alegere întreg poporul a mers la palat, ca să feliciteze pe membrii locotenentei. (Xenopol, Pr. Rom.)

Prințul Bismarck.

Se pare că Germania abia acum simte pierderea cea mare ce a suferit-o prin moartea lui Bismarck și împăratul abia acum îl știe prețul de ajuns. Friedrichsruhe, locul unde s'a fost retras temutul cancelar, a mai atras încă odată atențiunea Europei, pentru-ca se n'o mai atragă altul, rămânându-i doar' numai însemnătatea unui loc istoric.

Împăratului, ca-și-când i-ar părere rău de nedreptatea făcută genialului cancelar, ar fi dorit să l' înmormenteze cu pompă solemnă în cripta împărătească din Berlin. Prin ultima sa dispozițiune de a fi înmormentat în Friedrichsruhe, se pare ca-și-când Bismarck ar refuza satisfacțiunea împărătească.

Dar împăratul vine el în persoană la Friedrichsruhe, dând în chipul acesta cinstea și satisfacțiunea cuvenită marelui mort și mângâierea întristatei familii.

Disensiunile politice însă nici în timpul acesta de doliu nu încetă. Amicii lui Bismarck, tocmai acum au aflat cu cale să publice scrisoarea, prin care Bismarck a abzis din postul de cancelar, și toate ocaziunile le folosesc spre a scoate la iveală conflictul și inimizitățile dintre împărat și fostul său cancelar.

De fapt atitudinea de acum și doliul împăratului e cea mai mare satisfacțiune, ce i-s'a dat memoriei lui Bismarck, vătămât și neîndreptățit în viață.

Din castelul dela Friedrichsruhe mai dăm următoarele amănunte:

Cununile.

Canunile trimise la Friedrichsruhe nu se pot număra.

Atât de multe au sosit, cât nu mai încap în chiliile castelului, și o mulțime din ele au fost așezate în coridoare.

Între cununile de remarcă o frumoasă cunună trimisă de *Li-Hung-Ciang* din Peking.

Pe sicriu nu au fost așezate decât două cununile, a familiei și cununa adusă de cancelarul *Hohenlohe*, în numele împăratului și al guvernului.

Sosirea părechei imperiale.

Marți, în 2 August, după amezai la orele 5, a sosit la Friedrichsruhe, cu tren separat, împăratul Wilhelm și împărăteasa.

La gară au fost întâmpinați de toți membrii familiei lui Bismarck, îmbrăcați în negru. Dela gară și până la castel, calea pe unde a trecut împăratul, a fost acoperită cu covoare negre.

Ajunși în castel, porțile au fost închise în urma lor.

Curiositatea publicului.

Lumea curioasă din toate părțile a grăbit la Friedrichsruhe ca să asiste la înmormântare.

Abia aici au înțeles, că proprie acum nu se va face decât o înmormântare intermală, în cerc restrâns, fără nici o solemnitate.

În urma acesteia cea mai mare parte a oaspeților au părăsit orașul. Cu toate acestea castelul e încunjurat de mulțimea curioasă.

Cu deosebire e mare năcăzul raportorilor de ziare, pentru dispozițiile severe ce le a luat familia lui Bismarck, ca nici o veste să nu străbată în public.

Ușile palatului au fost încuiate și păzite strict. Nici un raportor de ziare nu a avut permisiunea de a intra. Din castel nu se dă nimemui nici o informațiune. Toate se petrec în liniște și lumea din afară, nerăbdătoare, așteaptă a auzi vești din castel — dar' înzădar.

Înmormântarea.

Îndată după sosire, împăratul și împărăteasa au fost conduși în chilia mortuară.

Împăratul a fost foarte mișcat, ear' în părăteasa nu și-a putut stăpâni lacrimile.

Îndată s'a și început ceremonialul înmormântării.

Afară de membrii familiei, de împăratul și împărăteasa, nu erau de față decât vre-o 25 de persoane dintre intimi și prieteni.

Ceremonialul înmormântării a fost săvârșit de preotul *Vestfal*.

Vorbirea funebrelă a fost scurtă, de vre-o 10 minute, și întreg ceremonialul a fost foarte scurt.

Proprie nici nu se poate zice, că prin această înmormântarea lui Bismarck s'ar fi săvârșit. S'au făcut numai ceremonialele religioase. Cosciugul va rămâne tot în chilie mortuară până se va săfși mausoleul, când va fi înmormântat definitiv, cu pompa și solemnitatea cuvenită.

Împăratul s'a rugat mult lângă sicriu.

A discutat puțin cu cei din jur, zicând între altele prințului Herbert, că respectează ultima dorință a mortului și nu va mai insista să fie înmormântat la Berlin.

Așadar Bismarck va fi înmormântat în mausoleul din Friedrichsruhe. Când se va săfși zidirea mausoleului, spre a se pute face adevărată înmormântare, nu se știe.

După petrecere de o 1/2 oră, împăratul și împărăteasa, însoțiți până la gară de familia lui Bismarck, au părăsit Friedrichsruhe.

Lăsămîntul lui Bismarck.

Averea lui Bismarck se urcă la vre-o 30 de milioane. Suma aceasta se va împărți între cei trei copii ai sei.

Titlul de principe rămâne pentru fiul său *Herbert*.

Memoriile lui Bismarck.

Bismarck și-a scris regulat memoriile până în timpul din urmă.

Memoriile acestea, Bismarck fiind încă în viață, le-a vândut pe un milion marce societății de editare *Union*.

Numita societate va și începe publicarea lor în curând. Lumea întreagă așteaptă cu neastîmpăr publicarea lor, căci de sigur vor cuprinde lucruri sensaționale.

Doliul în Berlin.

În biserica din Berlin zidită în amintirea împăratului Wilhelm, din porunca împăratului se va celebra un parastas în memoria lui Bismarck, la care va asista și familia domnitoare.

La atâtea se reduc festivitățile ce s'ar fi aranjat, la cazul când Bismarck ar fi fost înmormântat acolo.

De altcum stindardele deja au fost luate jos de pe toate edificiile, chiar și de pe palatul imperial, ceea-ce a produs adâncă consternație în popor.

Presa rusească.

Presa nici până acum nu a încetat a se ocupa de Bismarck.

Cu deosebire sînt de remarcă articolii din presa rusească, prin cari e glorificat Bismarck ca cel mai mare om de stat al Germaniei, unicul care a știut prețul după merit prietenia Rusiei.

Ziarul *Journal de St-Petersburg* scrie un prim-articol foarte elogios la adresa lui Bismarck de conținutul de mai sus. Ear' foaia oficială încă îl laudă numindu-l „cel mai genial diplomat al secolului acestuia”.

Bismarck și Români.

Cetim în „Timpul”: „Cât despre noi Români, nu trebuie să uităm că prințul de Bismarck, în lunga sa carieră, adesea ne-a adus un neprețuit ajutor. Mai ales dacă l-am fi ascultat pe prințul de Bismarck, la un moment unic al istoriei noastre, poate-că tot rostul vieții noastre și al întregului Orient ar fi fost altul.

Într-adevăr, atunci când armata noastră a avut norocul să fie chemată la frumoasa și fără de părechea sarcină de a scăpa din greutatea împărăției rusească și și a îndeplini această sarcină cu bărbăție, prințul de Bismarck, care cunoștea mai bine decât ori-cine arcele diplomatiei, a dat... lui Ioan Brătianu cele mai bune sfaturi de adevărat om de stat.

Bismarck a profetizat... că Basarabia pentru noi era pierdută, că nimeni în Europa nu va mișca un deget în favoarea noastră și că trebuia să profităm de poziția unică pe care ni-o creasem și de sentimentele cavale-teresti ale împăratului *Alexandru II*, care suferea în adâncul inimii de a se purta rău cu un fost aliat și să obținem tot ce am fi voit și să mergem până la porțile Tarigradului, plimbând tricolorul nostru în toată Peninsula-Balcenică, și să obținem în dreapta Dunărei și pe malul Mării-Negre un așezământ puternic prin stăpânirea Vidinului și a cadrilatelului, și de sigur să scăpăm și de umiliția de a ne revisul constituția din porunca altora”.

Chestiuni bisericesti.

Din diecesa Aradului.

Sarcini grele. — Comoditatea noastră. — §. 10 din art. de lege 43—1891. — O scutire de dare. — În atențiunea consistorului.

Stăpânirea maghiară, având în vedere scopul în vezi nerealisabil de — stat unitar maghiar, — ne încarcă cu dări ne mai pomenite sub diferiți titli, ne mai cercetând de e în stare poporul contribuabil a le mai suporta ori ba. Vede ea — stăpânirea — că poporul le plătește, dar' nu cerează se vadă de li mai rămâne ceva și lui ca să-și mai aline cea fosme, de care are parte prea multă.

De exemplu: Sub titlul, pensiunea învătăto-rească, plătească învătătorii câte 6 fl. anual și mai mult; plătească apoi comunele câte 12 fl.; apoi câte 15 cr. după fiecare școlar. Când se face preliminarul cultului, preotul nu mai știe cum să-și treacă prin comitetul parochial încercat cu atâtea dări. Dările ce se plătească numai la stat și la consistor ar fi destule sarcini pentru bietele comune. Plătim mult, suferim mult. De multe-ori însă suferim din comoditatea noastră, nu ne luăm timp să studiem entare lege sau ordinațiune ministerială, ce poate ne-ar da un favor. Guvernul apoi să știe folosi de neștiința noastră.

Art. de lege 43 din 1891 §. 10 deobligă de fiecare susținător de școală a plăti în fondul regicolar de pensiune învătăto-rească 15 cr. după fiecare școlar. Această lege până acum nu s'a executat, cel puțin pentru biserica noastră nu. Consistorul aradan abia în 1896 trimite comunelor circularul nr. 5585 referitor la darea amintită, dar' acela nu amintește despre cei 4 ani trecuți, că doar' și pe acela ar trebui plătiți acei 15 cr., ci numai despre cei 6 ani viitori, zicând, că se poate face un paușal, adică să plătească comuna o sumă rotundă de fiecare an. Atât! Despre cei patru ani expirați, cum am zis, nu amintește absolut nimic.

În anul 1897 comunele bisericesti se trezesc, că sînt provocate de oficiile de dare prin notariate să plătească în titlul 15 cr. de școlar o sumă mai mică ori mai mare, după numărul școlariilor adică, anume de pe cei 4 ani trecuți. Suma făcea cam dela 40 fl. până la 200 fl.

Își poate închipui ori-cine în ce decepțiune amară au căzut comunele. Membrii comitetelor parochiale își frământau capul mai năitate cum vor pute suporta această nouă sarcină în viitor, când colo ce se vezi, să pretinde dela ei să plătească și pe 4 ani trecuți.

Mulți preoți — ca prezidenți ai comitetelor parochiale — ne mai fiind provocați de altă-dată, n'au plătit această pretensiune; alții însă, mai zeloși intru împlinirea datorițelor lor, au solicit suma pretinsă de stat, au făcut cum au putut, au împrumutat din banii bisericiei, dacă n'au avut la cult, cum a făcut d. e. preotul S. din V.

De această dare însă consistorul putea scuti vre-o câteva comune, în înțelesul legii. Mi-

nistrul de culte și instrucție a exmis adică o ordinațiune în anul 1893 cu nrul 8376, în înțelesul căreia sînt scutite de darea amintită toate comunele, a căror învătători nu sînt luați la pensiune. Preotul S. a cercat și a cercat toate legile și ordinațiunile referitoare la darea amintită, până a dat de ordinațiunea amintită. El încă plătește 71 fl. 40 cr. în taxa amintită, ear' când a aflat că nu se cade a-i plăti, a petiționat prin inspectorul regesc de școale la minister pentru reînlocuirea sumei amintite, ceea-ce i-a și succed, și azi a ridicat banii dela oficiul de dare.

Eată dar' că ce n'au putut face așăți juriscunșulți, ce susține consistorul, a făcut un simplu preot dela sate.

Preotul lui S. i-s'a ajuns timp să mai studieze și legile, cu toate-că se luptă cu o mulțime de neajunsuri. Și câte comune sînt de acele, cari ar pute fi scutite de numita dare, că ori nu li-s' a calificat învătătorii, ori preoții ocupă și postul învătăto-rece, și ca atari nu sînt luați la pensiune nici unii nici alții. *Drept aceea în înțelesul ordinațiunii ministrului de culte și instrucție nr. 8376 din anul 1893 toate acele comune, a căror învătători nu sînt luați la pensiune, sînt scutite de darea amintită, 15 cr. de școlar, și dacă cumva cutare comună a plătit în darea aceea ceva, pot să o reclameze dela ministrul de culte prin inspectorul regesc de școale. Tot-odată se avertisse despre aceasta comunele-i submanuate, ca să nu dăm banul nostru și când se cade și când nu se cade, căci n'avem bani de risipă.*

Altă împrejurare. Prin circularul nr. 2488 cere consistorul unele date despre învătători, ca d. e. cine e învătător în comună? de cătri ai servește în comună? are drept la cuincenale? etc. Apoi dacă nici aceasta nu o știe consistorul, să mi-se permită a-l întreba că ce știe? Dar' se presupunem că în personalul învătăto-rece obvin dese schimbări, mai ales unde se aplică învătători provisorii, și aceste schimbări consistorul doar' că nu le-ar pute ține în evidență, dar' apoi trebuie să le țină în evidență nesemnint protopopul ca inspector de școale, și atunci nu trebuie să cerează datele amintite dela oficiile parochiale.

Alta. În înțelesul legii din 1897 art. 35 §. 3, oficiul central de statistică din Budapesta a cercat cu nrul 2465 pe toate oficiile parochiale să-i trimită unele date matriculare. Această cercare a făcut-o direct, fără să o treacă adică prin autoritățile noastre superioare bisericesti. E drept că cercarea zice, că autoritățile noastre superioare bisericesti — consistorul — au renunțat de a se trimite prin ele acele cercări. Ei bine! dar' de unde să o creadă cineva aceea, respective nu este dator să o creadă nimenea.

Datorința consistorului era de a avisa pe oficiile parochiale și a le atrage atențiunea asupra cercării ce vor primi dela minister, respective dela oficial amintit. Pentru-că este știut, că biserica noastră își are organizația sa, și nici un preot nu este dator să primească cercări direct dela minister, drept aceea mulți preoți au așteptat ca tot dreptul dela consistor vre-un cuvânt în această cauză, dar' văzând că aceasta nu se întâmplă, au compus datele cercate și le-au trimis earăgi de-adreptul la oficiul de statistică, pentru-că expira termenul — 15 zile — și cine nu le făcea, cădea sub grea pedeapsă.

Eată atâtea chestii, cari nu servesc consistorului aradan spre onoare. Dacă dela organele subalterne se poștește, ca să-și împlinească datorința cu conștiințositate, atunci cu atât mai virtuos se poate pretinde aceasta dela consistor. Am zis.

CRONICĂ

Sibiu, 4 August n.

Împăratul în comitatul Szepes. Maiestatea Sa Împăratul, în toamna anului acestuia va asista la marile manevre ce se vor ține în nordul Ungariei — comitatul Szepes. Spre primirea Împăratului se fac mari pregătiri. Maiestatea Sa va locui în Lőcse, în casa comitatului, pentru străformarea căreia ministrul de interne a pus la dispoziția comitatului 14.000 fl. Pentru repararea drumurilor, ministrul de comerț de asemenea a pus la dispoziția comitatului 20.000 fl. Suița Împăratului va consta din 170 persoane.

Domnul Dr. Bațiu. a sosit ieri în Sibiu, reîntorcînd dela baile din Reichenhall.

Ministrul Percezel și societățile de agricultură. De către timp ministrul Percezel nu voește să aproabe statutele diferitelor societăți de agricultură. Motivul e, că cele mai multe sub marea statutelor propagă socialismul. Cel puțin așa susține dl ministru.

Un oaspe înalt. De ieri seară pr-trece în orașul nostru Alteța Sa regală prințul Ludovic de Bavaria, fiicul cel mai mare al actualului regent din Bavaria. Alteța Sa vine din Tirgul-Murșului, unde a asistat la srbările jubiliare ale regimentului seu, și s'a oprit în orașul nostru, incognito, pentru a-l cunoaște. Azi a cercetat aproape toate instituțiunile culturale săsești, și a făcut excursiune la Cisădie, unde s'at vednice de vuzut odăjdiile bisericiei. De seară va asista la producțiunea cirului și astfel publicul va ave prilej să și vadă pe înaltul oaspe.

Ciocan, profesor de universitate.

Foaia oficială publică un decret preafalt cu datul de 10 Iulie, prin care Ioan Ciocan este denumit profesor ordinar la catedra de limba română dela universitatea din Budapesta. De mult deja s'a ventilat prin foi vestea aceasta. Nu era însă nimic sigur, unele foi maghiare au chiar desmășit-o pe motiv, că Ciocan deși a fost propus de Bánffy — ministrul de culte Wlassics ar fi în contra denumirii lui, fiindcă nu are nici un trecut literar. Sa vede, că Bánffy a învins, și — Ciocan de fapt e denumit profesor de universitate.

Hymen. D-șoara *Mărioara Borgovan*, fiica dlui profesor Vasile V. Borgovan din București, s'a logodit în 1 August n. la baile din Sâng-orgiul-român cu dl *Vasile V. Suteu*, licențiat al facultății de litere din București.

Jeezenszky în Sibiu! Faimosul Jeezenszky, „medic” din Budapesta, earăgi a fost în Sibiu. De astă-dată n'a mai descins la hotel, cum făcuse în rindul trecut, când pentru a seduce lumea s'a înscris în lista ca medic. Sosit Luni, a petrecut aici până ieri, avînd curțir în casa unui oficial de stat. Pe strădu n'a prea arătat. A conferit însă cu autoritățile politice de aici și cine știe ce va fi mai pus la cale!

Statuă împăratului Franciso Iosif. În Cinci-biserici, în curtea școlii de ca-deți, a fost ridicată de curînd o statuă mică de bronz, reprezentînd pe Maiestatea Sa Împăratul Franciso Iosif.

Colecțiunea de autografe a reginei Angliei. Victoria, regina Angliei, cu o nespusă pasiune adună scrisorile oamenilor celebri. De present are o colecțiune de autografe atât de bogată, încât în lumea întregă n'are păreche.

Paroch în Bărgăhis, tractul Agnizei, a fost ales cu unanimitate dl *Ioan Dordea*, cleric absolut, din Hașag. Alegerea s'a ținut în 1 Aug. n. Au fost trei candidați.

Sese frați — preoți. Duminecă, la 31 Iulie, a fost ordinar de preot Ioan Kolisek în biserica catedrală din Brîun. Tînărul preot este al 6-lea, care se dedică carierei preoțești, alături de cinci frați mai bătrîni. Din acest incident M. Sa Împăratul a distins pe mama celor 6 preoți, vîd. Mariana Kolisek cu următoarea telegramă: „Cu adîncă bucurie am aflat, că mulțumită devotamentului d-tale de mamă, al 6-lea fiu al d-tale primește ordal preoției. Exprimîndu-mi cea mai deplină recunoștință pentru frumosul rezultat, cu care D-zeu și-a răsplătit ostenelele, doresc să ai încă multă bucurie după bravii d-tale copii. Franciso Iosif”.

Întreaga familie a fost adînc emoționată de această prea înaltă distincție.

Zola și „ordul de onoare”. Din cauza că consiliul „legiuner de onoare” a lipsit pe Zola de dreptul de a mai purta decorațiunea acestui ord — mai mulți scriitorii francezi, membri ai numelui ord, și-au trimis și ei decorațiunile înapoi. Faptul a făcut mare senzație.

Fuștile Manlicher. Pe viitor puștile Manlicher vor fi reformate, încât nu vor mai fi așa grele. Vor cântări numai 3.30 chgr., pe când acum cântăresc 4.40 chgr. Noile puști vor mai ave avantajul că se va pute pușca cu ele mai departe și mai repede. Renovațiunea aceasta încă va costa vre-o câteva milioane.

Ciurul Henry. Din incidental prezenței în Sibiu a A. S. principelui de Bavaria, ciurul Henry va da astăzi, Joi, o reprezentățiune festivă.

Deputați italieni condannați. Pentru tulburările din Milano tribunalul militar a condamnat pe deputații *Andreis* și *Durati* la câte 12 ani închisoare și pierderea drepturilor cetățenești.

Spania și Uniunea. Referitor la operațiunile mai nouă, din *Puerto-ricco* vine știrea, că Americanii, după ocuparea orașului *Ponce* înainteză grabnic spre *San-Fuan de Puerto-ricco*, fără de a afla rezistență.

Cabinetul spaniol a luat la dezbateri condițiunile Uniunii în ședinta din 2 August. Săgasta a cerut unele deslășiri nouă din Washington.

Evening Journal din Washington are știre din Madrid, că Spania primește condițiunile de pace, ca răboiul să înceteze și apoi se vor stabili detaliurile. Pentru încheierea definitivă a păcei se vor alege delegați. Spania va pretinde una ori două schimbări în condiții și dacă acestea vor fi acceptate, se va subscrie numai decât tratatul de pace.

Schimbare de local.

Preastimatului p. t. public, subscribul își permite a aduce la cunoștință, că

Stabilimentul seu de haine bărbătești

care-l are de 20 ani în piața de aici, și-l-a mutat în

strada Cisnădiei nr. 26

începând cu 1 August a. e.

Pentru plăcută luare la cunoștință și binevoitor concurs se roagă cu toată stima

Heinrich Hannich,

până acum strada Cisnădiei nr. 24.

[1546] 1-3

S. J. ARNHEIM.

Prima și cea mai veche fabrică a continentului, pentru

Casse (de siguranță)

și
Tresort-uri,

Budapesta

și **Berlin.**

Întemeiată la 1833.

Cameră de oțel.

Deposite Safe.

Fabrica:

Budapesta, IX., Külső-Soroksári-út 92.

Deposit de vânzătorie: Dorottya-utca 7.

[1251] 3-10

Publicațiune repetită.

Comuna Orlat, comitatul Sibiuului, vinde pe calea licitațiunii publice împreună cu oferte închise cantitatea de lemne de brad de pe un teritor în extensiune de 60.5 (șezzeci și jumătate) jugere catastrale.

Pe acest teritor se află circa 16.818 metri cubici lemn de clădire și 12.376 bucăți lați ciopliți de coperiș.

Diametrul mijlociu pentru lemnul de clădire în înălțimea pieptului e 19-20 cm.

Licitațiunea se va ține în 15 August a. e. st. n., în cancelaria comunală, la 10 ore a. m., eventual în 16 și 17 August a. e., la fața locului în teritore (sortii) mai mici. Prețul de strigare e pentru un metru cubic lemn de clădire 66 cr., pentru o bucată de laț 2 cr.

Reflecții să-și înainteze eventualele oferte până la timpul numit.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea în orele oficioase ori-când, în cancelaria comunei Orlat.

Licitații au de a depune înainte de începerea licitației ca vadiu 500 fl. în bani sau hârtii de valoare computate în valoarea nominală, sau de a aceluși sumă în ofertul închis și a declara că cunoaște condițiunile de licitație și se supun aceluși. [1547] 1-1

Orlat, în 2 August 1898.

Primăria comunală:

Drăgan,
notar.

George Stoitița,
primar.

„Luceafărul”,

instituit de economii și credit, Vêrșeț.

Concurs

pentru ocuparea unui post de practicant la susnumitul institut, cu următoarele condițiuni:

a) testimoniu de maturitate a unei școli comerciale superioară;
b) știința limbii române, maghiare și germane în vorbire și scris.

Postul se va ocupa cu 1 Septembrie st. n. a. e., pe o durată de trei luni în mod provizor, pe lângă o remunerațiune lunară de fl. 30 v. a.

Reflecții au să-și înainteze petițiile cu documentarea condițiunilor de sub a), b) până în 15 August st. n. 1898, la direcțiunea institutului.

[1526] 3-3

Direcțiunea.

CIRCUL HENRY

Piața Hermann.

Azi, Vineri, în 5 August, seara la 8 ore:

Irevocabil

ultima reprezentațiune de mulțumită și adio.

Se distribue ca present gratuit un pony viu.

Diracțiunea își rezervă dreptul, de a-l răscumpăra, eventual numai decăt, cu 20 cor. Fiecare vizitator capătă la casă pentru bilețul seu un număr gratuit, în contul căruia poate căpăta pony, eventual 20 coroane.

Ultima pășire a întregului personal artistic, primit cu atăta plăcere.

Intermezzo comice ale clovn-ilor. Jocuri de-ale corpului de balet.

Directorul Henry cu caili lui de școală și libertate excelent dresați.

Amănuntele sânt cunoscute.

MULȚUMITĂ.

Plecând din Sibiu nu pot întrelăsa să nu mulțumesc: mult stimaiilor locuitori pentru prietenoasa primire și număroasa vizitare, de care m'au împărțășit.

Mulțumită specială on. primării pentru bunăvoința ce mi-a arătat în toate prvințele, mulțumită și reprezentanților ziarelor de aici pentru justa apreciere a reprezentațiunilor mele.

Încodată mulțumirile mele, cu rugarea ca încrederea dată mie într'o măsură așa de însemnată să se conserve și pentru viitor.

Cu stimă

[1418] 28-

HENRY, director și proprietar.

NB. Având cineva vre-o pretenșiune față de mine e recercat a presenta contul la casă. Societatea pleacă la 1¹/₂ ore noaptea cu tren separat la Brașov.

La librăria „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Au eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

Diplomă de onoare.

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Diplomă de onoare.

Se recomandă a executa următoarele:

OPURI și BROȘURI

Placate

BILETE DE LOGODNĂ și DE CUNUNIE

Carte și epistole

Circulare și preț-curenturi

Note

Mare deposit

de cuverte, cerneală, recușite de scris, ceară de pecetluit etc.

Comande din afară

se efectuează repede.

Bilete de vizită

după plac și cerere

Biblioteca populară a „Tribunei”

Diferite cărți științifice și literare

Elegant legate sau broșurate.

Dicționar

român-german și german-român.

Prețuri foarte moderate.

Strada Poplăcii Nr. 15.

Librărie românească în Sibiu.

Strada Poplăcii Nr. 15.